

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ ДІЯЛЬНІСТЮ ЛОГІСТИЧНОЇ КОМПАНІЇ НА ПІДГРУНТІ КОНЦЕПЦІЇ УПРАВЛІННЯ ЛАНЦЮГАМИ ПОСТАВОК

На сучасному етапі розвитку економіки України значна увага приділяється успішному функціонуванню та розвитку як логістичних компаній так, і підприємств, діяльність котрих пов'язана з виконанням певного обсягу робіт чи ряду логістичних функцій або підтримки та надання логістичних послуг. Їх конкурентоспроможність на сучасному ринку товарів та послуг залежить: від планування, проектування, формування оптимальних ланцюгів постачання і забезпечення ефективного управління ними, а також від застосування сучасної науково-методологічної бази та інноваційних інформаційних систем та технологій. Рушійною силою для більш швидкої «логістизації» української економіки є євроінтеграційні прагнення і відповідні їм процеси (зрушення) в нашій країні, котрі з одного боку вимагають вирішення певних організаційно-економічних проблем щодо створення нових і оптимізації наявних ланцюгів постачання, а з іншого змушують національних виробників випускати більш якісні та конкуренто-спроможні товари.

Ланцюг поставок – це цілеспрямована, інтегрована, впорядкована мережа підприємств чи організацій, котрі здійснюють логістичні операції з метою доведення матеріального, фінансового, інформаційного та інших потоків від однієї логістичної системи до іншої або до кінцевого споживача.

У роботі [1], на мою думку, наведено детальну *типологізацію ланцюгів поставок* за наступними ознаками: територіально-географічною (локальні, національні, міжнародні, глобальні ланцюги поставок), типом дистрибуції (ланцюги з інтенсивною, селективною, ексклюзивною та зі змішаною дистрибуцією), типом продукції (ланцюги поставок товарів і ланцюги поставок послуг), типом керованості ланцюга (керовані, частково керовані, некеровані ланцюги), галузевою приналежністю (галузевий розподіл ланцюгів поставок) та їх *класифікацію* на наступні групи: за складністю (прямий, розширений та максимальний ланцюги поставок), за напрямом матеріального потоку щодо фокусної компанії (вхідні, внутрішні, вихідні ланцюги), за різноманітністю ресурсів, що поставляються (однопродуктові, багатопродуктові ланцюги), за канали збуту (прямі, непрямі ланцюги тощо); за періодичністю поставок (постійні, періодичні, разові ланцюги) за регулярністю поставок (регулярні, нерегулярні ланцюги); за обсягами поставок (ланцюги, що використовують масові, партійні, по-штучні поставки та інші); за способами доставки вантажів (унімодальні, мультимодальні ланцюги); за довжиною та шириною ланцюга поставок (короткі, довгі, вузькі, широкі, прості, складні; елементарні, розгалужені та повні); за надійністю (надійні, ненадійні ланцюги); за адаптивністю (адаптивні, неадаптивні ланцюги); за гнучкістю (гнучкі, негнучкі ланцюги) та інші.

Керування ланцюгом поставок означає концепцію планування, управління і контролю за допомогою ланцюга поставок, який охоплює всі фази створення і доставки логістичних вартостей – від місця отримання сировини через виробництво до кінцевого покупця з метою пропозиції відповідних товарів у відповідному місці та часі, у відповідній кількості та якості, за обґрунтованих витрат, з використанням сучасних ІТ.

Системи управління ланцюгами поставок (англ. Supply Chain Management, SCM) призначені для автоматизації та управління усіма етапами постачання підприємства і для контролю усього товароруку на підприємстві. Система SCM дозволяє значно краще задовольнити попит на продукцію компанії та значно знизити витрати на логістику й закупівлі. Дослідники, як правило, виділяють *шість основних областей, на яких*

зосереджено управління ланцюгами поставок: виробництво, поставки, місце розташування, запаси, транспортування та інформація [2].

Концепція управління ланцюгами поставок передбачає поєднання восьми ключових бізнес-процесів, а саме: а) управління взаємовідносинами зі споживачами, з учасниками та контрагентами інших ланцюгів, б) обслуговування споживачів, в) управління попитом, г) управління виконанням замовлень, д) підтримка виробничих процесів, е) управління постачанням, є) управління розробкою продукції та її доведенням до комерційного використання, ж) управління зворотними матеріальними потоками.

Рушієм сучасного розвитку SCM є зростання інформаційних й комунікаційних мереж, котрі утворюють основу для інтеграції потоків, а також бізнес-процесів.

На базі наведених в [3] матеріалів можна зробити висновок, що найбільш більш відомими в IT індустрії постачальниками інформаційних систем класу SCM є: Oracle, SAP, Siemens, JDA Software Group, Gatekeeper, Camelot 3PL Software, QuickBase та інші.

Науковою базою управління ланцюгами поставок є наступні науки: логістика та маркетинг, виробничий, стратегічний та операційний менеджмент, економічна інформатика та кібернетика, математика (теорія ймовірностей, математична статистика, теорія випадкових процесів, математична теорія оптимізації, функціональний аналіз, теорія матриць, факторний аналіз та ін.), дослідженням операцій (з розділами: оптимальне програмування, теорія ігор, теорія прийняття рішень, теорія масового обслуговування, теорія управління запасами, імітаційне моделювання, мережеве планування та ін.), економетрією (регресійний аналіз, аналіз часових рядів, економіко-математичне моделювання та ін.) і прогностикою, спираючись на науково обгрунтовані підходи до прийняття рішень (метод експертних оцінок, метод аналізу та прогнозування рядів даних, системним аналізом з вербальними (мозкова атака, сценарії, морфологічний аналіз та ін.) і формальними (комбінаторика, топологія та ін.) методами [1].

Згідно з [1] найближчою перспективою розвитку в сфері ланцюгів поставок є інтеграція її учасників на основі моделей управління ризиками в ланцюгах поставок, що включають інструменти ідентифікації, оцінювання та моніторингу ризиків, з метою підвищення ефективності використання ресурсів у всьому ланцюзі поставок

Підсумовуючи, управління ланцюгами поставок слід розглядати як: бізнес-концепцію; самостійний науковий напрям; середовище інформаційної взаємодії підприємств. Концепція SCM є інтеграцією й еволюцією інструментарію менеджменту, маркетингу та логістики. Вона відповідає вимогам сучасного етапу розвитку економіки, яка характеризується розвитком мережевого виробництва, є економікою компетенцій та взаємодії. Для інтеграції учасників мета ринків широко використовується Інтернет та інформаційні технології.

Список використаних джерел

1. Колодізева Т. О. Управління ланцюгами поставок : навчальний посібник / Т. О. Колодізева. — Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2016. — 164 с.
2. Пруненко Д. О. Конспект лекцій з навчальної дисципліни «Управління ланцюгом постачань» /Д. О. Пруненко; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2016. – 140 с.
3. ПЗ для бізнесу за категоріями. Режим доступу: <https://www.capterra.com/supply-chain-management-software/>

Науковий керівник: Устенко С.В., д.е.н., професор, завідувач кафедри інформаційних систем в економіці